

הפיקוח על הבנקים

אגף מדיניות והסדרה

ירושלים, י"ב חשון תשפ"ג

6 נובמבר 2022

הס-493

לכבוד

התאגידים הבנקאיים והסולקים

א.ג.נ.,

הנדון: קובץ שאלות ותשובות ליישום צו איסור הלבנת הון והוראת ניהול בנקאי תקין 411 בסולקים

במסגרת פעילות הסליקה וההנפקה שלהם, נדרשים התאגידים הבנקאיים והסולקים לעמוד בדרישות מכוח צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001, ומכוח הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 - "מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות" (בהתאמה: "הצו" ו- "ההוראה").

קובץ זה מהווה ריכוז של עמדות לגבי יישום ההוראה או הצו. הקובץ אינו מהווה רשימה מלאה של עמדות הפיקוח על הבנקים לגבי סוגיות שעלו בעניין יישום ההוראה או הצו, או לגבי סוגיות אחרות שעשויות לעלות בעת יישומן.

משמעות המונחים בקובץ זה זהה להגדרתם בצו, בהוראה, ובחוק שירותי תשלום, התשע"ט – 2019 ("החוק").

התשובות הכלולות בקובץ זה מבטאות את עמדתו ופרשנותו המחייבת של המפקח על הבנקים לצו ולהוראה. בעתיד, תיבחן האפשרות לשלב חלק מהתשובות בגוף ההוראה. מסמך זה מפורסם באתר האינטרנט של בנק ישראל ומתעדכן על ידינו מעת לעת, בצמוד לכל תשובה מופיע תאריך מסירתה (או עדכונה האחרון).

בברכה

רויטל קיסר - סטויה
סגנית המפקח על הבנקים
מנהלת אגף מדיניות והסדרה

העתק: המפקח על הבנקים

תאריך עדכון		
	א. חובות זיהוי, אימות וזיהוי פנים-אל-פנים	
	<p>האם בעת הנפקת כרטיס חיוב ללקוח תושב יחיד, הסולק רשאי להסתפק באימות שביצע התאגיד הבנקאי השותף להסדר הנפקה בו מתנהל חשבון העובר ושב לצורך מילוי חובת האימות שבסעיף 6א(ב) לצו?</p>	שאלה א1:
06/11/2022	<p>הסולק יהא רשאי להסתפק באימות שביצע התאגיד הבנקאי המנפיק או השותף להסדר הנפקה לפי סעיף 3(א)1 לצו, בהתקיים כל התנאים הבאים:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. הסולק יקבל תיעוד בכתב לביצוע הבדיקה - הכולל את תאריך ביצוע הבדיקה - מהתאגיד הבנקאי המנפיק או מהתאגיד הבנקאי השותף להסדר הנפקה ("התיעוד"); תיעוד בכתב - לרבות רשומה ממוכנת; 2. הסולק יקבע בנהליו פרק זמן מירבי ממועד ביצוע האימות ועד מועד הנפקת כרטיס החיוב, אשר במהלכו יוכל להסתמך על התיעוד; בכל מקרה פרק הזמן כאמור לא יעלה על שנה; 3. הסולק ינקוט פעולות בקרה על מנת לוודא כי אכן האימות בוצע כהלכה; בקרה - לרבות אימות מדגמי מול מרשם האוכלוסין; <p>כל המונחים בתנאים לעיל כמשמעותם בסעיף 6א לצו.</p>	תשובה:
	<p>האם כרטיס הניתן לטעינה, אשר סכום היתרה הניתן לצבירה בו חורג מתקרה של 1,000 ₪ נחשב ל"כרטיס חיוב"?</p>	שאלה א2:
06/11/2022	<p>הגדרת "כרטיס חיוב" אשר בצו כוללת חריג של כרטיס חיוב שהיתרה הצבורה האפשרית בו מוגבלת לשווה ערך של עד 1,000 ₪. "היתרה הצבורה האפשרית" נבחנת על פני זמן, עם זאת, כרטיס הניתן לטעינה (חד פעמית או חוזרת) לא ייחשב "כרטיס חיוב" כהגדרתו בסעיף 1 לצו אם מקיים את כל התנאים הבאים:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. סכום הטעינה המצטבר בשנה קלנדרית לא יעלה על 10,000 ₪, והסכום הניתן לטעינה בזמן נתון לא יעלה על 1,500 ₪; 2. הכרטיס יוכל להיטען אך ורק מחשבון עובר ושב בתאגיד בנקאי בישראל או מכרטיס חיוב ליחיד שההתחשבות בגין החיובים 	תשובה:

תאריך עדכון		
	<p>שנעשו מכוחו נעשית באמצעות חשבון עובר ושוב בתאגיד בנקאי בישראל ולא יאפשר משיכת מזומנים ;</p> <p>3. הכרטיס יוגדר לשימוש בקבוצה סגורה של בתי עסק (Closed loop), שתאושר על ידי האחראי לאיסור הלבנת הון ;</p> <p>4. הכרטיס לא יאפשר ביצוע עסקות בחו"ל ולא יאפשר ביצוע העברות בארץ ובחו"ל ;</p> <p>5. מנפיק הכרטיס ינטר את הפעילות בכרטיס, וכן יקבע בקרות לאכיפת התנאים לעיל.</p> <p>התאגיד הבנקאי יקבע מדיניות ויעגן בנהליו את התנאים האמורים לעיל.</p>	
	<p>סולק עשוי להנפיק ללקוח מספר כרטיסי חיוב שלא במסגרת הסדר הנפקה (כרטיס חיוב חוץ בנקאי). סעיף 6א לצו קובע מספר הקלות בעת הנפקת כרטיס חיוב חוץ בנקאי שמסגרת הפעילות בו אינה עולה על 50,000 ₪. כיצד על הסולק לנהוג כאשר מונפקים ללקוח מספר כרטיסי חיוב חוץ בנקאיים שמסגרת הפעילות המאוחדת בהם עולה על 50,000 ₪?</p>	<p>שאלה א3:</p>
06/11/2022	<p>הסיכון במקרה בו מסגרת הפעילות האפקטיבית המצטברת ללקוח עולה על 50,000 ₪ דומה לסיכון בהנפקת כרטיס חיוב חוץ בנקאי יחיד שמסגרת הפעילות בו עולה על 50,000 ₪, לפיכך על הסולק לזהות ולאמת זהותו של הלקוח כנדרש בעת הנפקת כרטיס חיוב חוץ בנקאי שמסגרת הפעילות בו עולה על 50,000 ₪. יובהר כי במקרה זה, הסולק רשאי לדרוש ממבקש הכרטיס הצהרה, כאמור בסעיף 4א) לצו שלא בחתימת מקור.</p>	<p>תשובה :</p>
	<p>האם ניתן לזהות לקוח תושב ישראל בעת הנפקת כרטיס חיוב חוץ בנקאי שהמסגרת לפעילות בו אינה עולה על 50,000 ₪ לפי רישיון נהיגה?</p>	<p>שאלה א4:</p>
26/5/2015	<p>ככלל, עפ"י סעיף 6א(א)(2) לצו בעת הנפקת כרטיס חיוב כאמור יש לזהות את הלקוח תושב ישראל לפי תעודת זהות בלבד. יחד עם זאת, ניתן לזהות לקוח לפי מסמך זיהוי אחר שהנפיקה מדינת ישראל הנושא שם, מספר זהות, תאריך לידה ותמונה, כאמור בהודעת המפקח על הבנקים מיום 25.09.2007 ליו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.</p>	<p>תשובה :</p>
	<p>מהן החובות שחלות על סולק בעת הגדלת המסגרת לפעילות בכרטיס חיוב חוץ בנקאי?</p>	<p>שאלה א5:</p>
06/11/2022	<p>הגדלת מסגרת הפעילות בכרטיס חיוב חוץ בנקאי מעל 50,000 ₪ כמזה כהנפקת כרטיס חיוב חדש שמסגרת הפעילות בו עולה על 50,000 ש"ח,</p>	<p>תשובה :</p>

תאריך עדכון		
	ולפיכך לא יחולו ההקלות שבסעיף 6א לצו בעת הגדלת המסגרת לפעילות.	
	שאלה א6 : כיצד יש לאמת זהותו של יחיד תושב חוץ בעת הנפקת כרטיס חיוב לפי סעיפים 6א(א)(1) ו- 6א(א)(2) לצו?	
06/11/2022	תשובה : סעיף 6א(ב) לצו מתייחס רק לחובת ביצוע אימות מול מרשם האוכלוסין, היינו לאימות זהות של יחיד תושב ישראל. ברם, הפיקוח על הבנקים מצפה כי סולק יאמת זהותו של יחיד תושב חוץ כמפורט בסעיף 3א(2) לצו. בהנפקת כרטיס חיוב בנקאי ניתן לפעול כאמור בשאלה א1 לעיל, בשינויים המתאימים.	
	שאלה א7 : מהו מועד פתיחת חשבון בעת הנפקת כרטיס חיוב?	
26/5/2015	תשובה : ככל שמדובר במילוי החובות שיש לקיים "בעת פתיחת החשבון" (סעיפים 2(ב)(1), 4(א) ו- (ב) לצו) אנו רואים בתהליך של מילוי הבקשה על-ידי הלקוח ומסירת הכרטיס כמועד פתיחת החשבון. בכל מקרה יש להשלים את כלל חובות הזיהוי והאימות טרם התחלת הפעילות בכרטיס.	
	שאלה א8 : האם יש לבצע הליכי זיהוי ואימות נוספים ללקוח לו הונפק כרטיס חיוב, לצורך מתן שירותים נוספים, מעבר לאלו הקשורים בשימוש בכרטיס החיוב?	
06/11/2022	תשובה : "חשבון" מוגדר בצו דרך הריבוי, תוך מתן דוגמאות פרטניות לריכוז חיובים וזיכויים מכוח הסכמים שונים היוצרים התקשרות עסקית. לפיכך, אין מניעה כי סולק יגדיר בהסכם עם הלקוח סוגי חשבונות במסגרתם יינתנו שירותים שונים (למשל - הנפקת כרטיס והלוואה). כידוע, בצו נקבעו דרישות מופחתות לזיהוי ולאימות בעת הנפקת כרטיסים מסוימים, למשל כרטיס חיוב חוץ בנקאי שמסגרת הפעילות בו אינו עולה על 50,000 ₪. יובהר כי הליך הזיהוי, בעת פתיחת חשבון בו יינתנו שירותים שונים כאמור, יהיה לפי הסטנדרט המחמיר ביותר, החל על סוגי הפעילות הצפויים בחשבון. עם זאת, סולק רשאי להשלים את הזיהוי לפי הסטנדרט המחמיר יותר, בטרם יינתן השירות המחייב יישום סטנדרט זה, ולא בעת פתיחת החשבון.	
ב. הצהרה על נהנה/הצהרה על בעל שליטה		
	שאלה ב1 : האם סולק רשאי לקבל הצהרה על נהנה בה מופיעות בשדה "מספר חשבון" רק "ארבע הספרות האחרונות", ולא את כל מספר כרטיס החיוב בשלמותו?	
06/11/2022	תשובה : כן, בכפוף לכך שהסולק עדיין יכול לזהות את הלקוח באופן חד-חד ערכי, וכן לא נפגעת יכולתו לזהות פעולות חריגות ולהעביר דיווחים מלאים לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור ("הרשות").	

תאריך עדכון		
	ג. הכר את לקוח	
	האם סולק פטור מהשגת מידע "הכר את הלקוח" רלוונטי בעת הנפקת כרטיס חיוב בנקאי מכיוון שהתאגיד הבנקאי המנפיק או השותף להסדר הנפקה ביצע בדיקת נאותות?	שאלה ג1:
06/11/2022	<p>התשובה נגזרת מהשאלה האם מדובר ב"תפעול הנפקה" או ב"הסדר הנפקה משותף", כאשר אם הסולק הינו צד להסכם הבנק עם הלקוח, מדובר ב"הסדר הנפקה משותף".</p> <p>יובהר כי אם סולק הינו צד להסכם רק לצורך שיתוף מידע על הלקוח, בהתאם לאמור בחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017 או שהוא צד להסכם לצורך תפעול ההנפקה, לא ייחשב כשותף בהסדר הנפקה, לעניין שו"ת זה.</p> <p style="text-align: center;"><u>"תפעול הנפקה"</u></p> <p>הבנק המנפיק הוא האחראי הבלעדי לחובות איסור הלבנת הון. הבנק יהיה רשאי לרכוש שירותי ניטור ממתפעל ההנפקה, אך ההחלטה האם לדווח לרשות והדיווח עצמו לרשות יבוצעו על ידי הבנק.</p> <p style="text-align: center;"><u>"הסדר הנפקה משותף"</u></p> <p>האחריות היא ביחד ולחוד, כאשר הבנק והסולק יוכלו להסכים ביניהם מי אחראי לניטור ולדיווח בפועל על פעילות בלתי רגילה בכרטיס לרש"ה. לאור העובדה כי שני הגופים מפוקחים על ידי הפיקוח על הבנקים, האחריות של השותף להסדר שלא מנטר ולא מדווח באה לידי ביטוי בכך שיוודא כי המידע שברשותו, לרבות מידע "הכר את הלקוח" ומידע על העסקאות בכרטיס, הרלוונטי לניטור ולדיווח קיים אצל השותף השני. הצדדים יודיעו לרשות ולפיקוח על ההסכמה ביניהם.</p> <p>יובהר כי אין צורך לביצוע "הכר את הלקוח" על ידי כל אחד מהשותפים להסדר.</p>	תשובה:
	האם בעת שסולק מחדש את סליקת העסקות בבית העסק נדרש לבצע הליך "הכר את הלקוח"?	שאלה ג2:
06/11/2022	הליך "הכר את הלקוח" אינו הליך נקודתי, אלא הליך מתמשך, בפרט יש לבצעו בעת אירוע משמעותי בחיי החשבון. חידוש סליקה כאמור מהווה ככלל אירוע משמעותי בחיי החשבון, כאשר על הסולק לבחון בין היתר את נסיבות הפסקת הסליקה ואת פרק הזמן שחלף ממועד הפסקת הסליקה ועד למועד חידושה.	תשובה:

תאריך עדכון		
	<p>האם ניתן להנפיק כרטיס חיוב, שמחויב מחשבון עובר ושב בתאגיד בנקאי שאינו המנפיק או שאינו שותף להסדר הנפקה (חוץ בנקאי) אשר אינו על שם בעל הכרטיס?</p>	<p>שאלה ג3 :</p>
26/5/2015	<p>ככלל, כרטיס חיוב חוץ בנקאי מחויב בדרך של הרשאה לחיוב חשבון עובר ושב בתאגיד בנקאי על שם המבקש להנפיק כרטיס. יחד עם זאת, קיימים מקרים בהם המבקש להנפיק כרטיס חיוב אינו בעל חשבון העובר ושב, במקרים אלו על התאגיד הבנקאי המנפיק לבדוק את הזיקה בין המבקש להנפיק כרטיס לבין בעל חשבון העובר ושב בתאגיד הבנקאי.</p> <p>בנוסף, יש לזכור כי בעל הכרטיס נחשב ל"מורשה חתימה" - כהגדרתו בסעיף 1 לצו - בחשבון העובר ושב. לפיכך ההרשאה לחיוב חשבון - המועברת לתאגיד הבנקאי בו מתנהל חשבון העובר ושב - צריכה לכלול גם את פרטיו של בעל כרטיס החיוב/הבהרה כי בעל הכרטיס אינו בעל חשבון העובר ושב (כך הבנק יוכל לפנות אל הלקוח ולקבל את פרטי בעל הכרטיס - "מורשה החתימה").</p>	<p>תשובה :</p>
ד. הקלות בעת פתיחת חשבון ללקוח קיים		
	<p>האם קיימות הקלות בעת הנפקת כרטיס חיוב נוסף במקרה שבו קיימת זהות חד-חד ערכית בין השם ומספר הזהות שמוסר הלקוח לבין הפרטים שנרשמו במאגר המידע של התאגיד הבנקאי?</p>	<p>שאלה ד1 :</p>
26/5/2015	<p>ככל שמדובר בהנפקת כרטיס נוסף שלגביה חלים הפטורים מכוח סעיף 6א לצו וכרטיס החיוב הנוסף יקושר לאותו לקוח וההתחשבות תיעשה באמצעות אותו חשבון עובר ושב, תאגיד בנקאי יוכל להסתפק ברישום פרטי הזיהוי והאימות, וכן רישום הפרטים הקבועים בסעיף 6א(ב) לצו על בסיס הנתונים שקיימים אצלו במאגר, והדבר ייחשב כמילוי החובות שבסעיף 6א לצו, ובלבד שלא חלפה יותר משנה ממועד ביצוע האימות בכרטיס הקיים.</p>	<p>תשובה :</p>
ה. בדיקה אל מול הרשימה		
	<p>האם ביצוע כל עסקה בכרטיס חיוב בבית עסק מחוץ לישראל מחייבת בדיקה אל מול הרשימה?</p>	<p>שאלה ה1 :</p>
06/11/2022	<p>סולק יבדוק אל מול הרשימה כל בית עסק מחוץ לישראל בו מתבצעת עסקה בכרטיס חיוב שהנפיק. סולק יהיה רשאי להשלים את הבדיקה לאחר ביצוע העסקה בהתקיים כל התנאים הבאים :</p> <p>1. הסולק יבצע בדיקה מרוכזת של בתי עסק מחוץ לישראל בהם בוצעו עסקות אל מול הרשימה מיד עם קבלת הנתונים על בית העסק ;</p>	<p>תשובה :</p>

תאריך עדכון		
	<p>2. במקרה בו בית עסק מחוץ לישראל הוא גורם המופיע ברשימה, הסולק יחסום לאלתר ביצוע פעולות מול בית העסק, וידווח כאמור בסעיף 10 בחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005.</p> <p>לעניין זה, "בית עסק מחוץ לישראל" - בית עסק תושב חוץ או גוף שרשום כתאגיד מחוץ לישראל שאינו נסלק ע"י בעל רישיון לסליקה בישראל.</p>	
	<p>האם בעת הנפקת כרטיס חיוב ללקוח, סולק רשאי להסתפק בבדיקה מול הרשימה - לפי סעיף 13א(1) לצו - שביצע התאגיד הבנקאי השותף להסדר הנפקה בו מתנהל חשבון העובר ושבו?</p>	שאלה ה2:
06/11/2022	<p>לא. עמדה זו עקבית עם הדרשה לבדוק, כאשר יש עדכון ברשימה, את כל שמות הלקוחות הקיימים מול הרשימה החדשה.</p>	תשובה:
ו. הגדרת חשבון		
	<p>האם הוספת מסוף בסניף אחר של בית עסק (אותה ישות משפטית) נחשבת לפתיחת חשבון סליקה ע"י סולק?</p>	שאלה ו1:
06/11/2022	<p>כל עוד מדובר בהסכם התקשרות אחד לסליקת עסקות בכרטיסי חיוב, הוספת מסוף חדש כאמור אינה מהווה פתיחת חשבון. במצב בו, מדובר באותו חשבון סליקה, אך חשבון הבנק המזוכה הוא אחר מזה הקיים, על הסולק לבצע בירור מול בית העסק בנוגע לשינוי.</p>	תשובה:
ז. דיווח לפי גודל פעולה		
	<p>האם ביצוע עסקה מסוג רכישת מט"ח בבית עסק, החייב ברישום לפי סעיף 11ג לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000, כנותן שירותי מטבע, באמצעות כרטיס חיוב נחשבת כביצוע פעולה במזומן לפי סעיף 8(א)(1) לצו?</p>	שאלה ז1:
26/5/2015	<p>לא, ולפיכך אין חובה בדיווח לרשות לפי סעיף 8(א)(1) לצו. יחד עם זאת, אין באמור כדי לשלול העברת דיווח לרשות על ביצוע פעולה בלתי רגילה לפי סעיף 9 לצו.</p>	תשובה: